

" بسم الله الرحمن الرحيم "

" بعضی از آیاتی که در جزء سوم آمده اند و در تفسیر و تأویل به ولایت چهارده معصوم علیهم السلام اشاره دارند عبارتند از:

1. سوره بقره ، آیه 253 :

"تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ ..."

"ما بعضی از آن پیامبران را بر بعضی دیگر برتری بخشیدیم ..."

تفسیر ولایی:

پیامبر (صلی الله علیه و آله) : پیامبر (صلی الله علیه و آله) در خطاب به امام علی (علیه السلام) فرمود: خداوند متعال موجودی بهتر از من و گرامی تر از من نیافریده است. «علی (علیه السلام) فرمود: «ای رسول خدا (صلی الله علیه و آله)! تو افضل هستی یا جبرئیل (علیه السلام)؟» [پیامبر (صلی الله علیه و آله)] فرمود: «ای علی (علیه السلام)! خداوند متعال پیامبران مرسل خود را بر فرشتگان مقربش برتری داده و مرا بر همه ی پیغمبران و مرسلین فضیلت داده است. ای علی (علیه السلام)! فضیلت بعد از من مخصوص تو می باشد و بعد از تو نیز مخصوص امامان بعد از تو خواهد بود و فرشتگان خدمتگزاران ما و خدمتگزاران دوستان ما هستند».

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 284 / عیون اخبار الرضا ج 1، ص 262/ نورالثقلین)

2. سوره بقره ، آیه 255 :

"... مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ ..."

"... یست که در نزد او، جز به فرمانش شفاعت کند؟! ..."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : آن شفاعت کنندگان، ما هستیم.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 296 / المحاسن، ج 1، ص 183/ بحار الأنوار، ج 8، ص 41/ العیاشی، ج 1، ص 136/ البرهان/ نورالثقلین)

3.سوره بقره ، آیه 256 :

"لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ "

"اكراهی در قبول دین، نیست. [زیرا] راه درست از راه انحرافی، روشن شده است. بنابراین، کسی که به طاغوت (بت و شیطان، و هر موجود طغیانگر) کافر شود و به خدا ایمان آورد، به محکم ترین دستگیره چنگ زده است، که گسستن برای آن نیست. و خداوند، شنوا و داناست."

تفسیر ولایی:

امام رضا (علیه السلام): " طَّاغُوتِ " همان کسانی هستند که حق خاندان محمد (صلی الله علیه و آله) را غصب کردند. (تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 302/ القمی، ج 1، ص 84/ بحار الأنوار، ج 89، ص 263/ بحار الأنوار، ج 64، ص 21)

2. امام رضا (علیه السلام): این سخن خدا: "فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ" یعنی ولایت. [ولایت] ریسمانی است که قطع نمی شود و مراد [از آن] امیرالمؤمنین (علیه السلام) و امامان (علیهم السلام) پس از او هستند.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 304/ القمی، ج 1، ص 84/ بحار الأنوار، ج 89، ص 263؛ فیه: «یعنی امیر المؤمنین ... بعده» محذوف)

3. پیامبر (صلی الله علیه و آله): هر کس دوست دارد به ریسمان محکم الهی چنگ زند، پس به عشق علی و اهل بیت (علیهم السلام) او تمسک جوید.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 306 / البرهان)

4.سوره بقره ، آیه 257 :

"اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ "

"خداوند، ولیّ و سرپرست کسانی است که ایمان آورده اند؛ آنها را از ظلمت ها خارج ساخته، به سوی نور می برد. ولی کسانی که کافر شدند، اولیای آنها طاغوت ها هستند؛ که آنها را از نور خارج ساخته، به سوی ظلمت ها می برند؛ آنها اهل دوزخند و جاودانه در آن خواهند بود."

تفسیر ولایی:

1. امام رضا (علیه السلام): "اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا" [یعنی] ایشان (کسانی که ایمان می‌آورند) کسانی هستند که از خاندان محمد (صلی الله علیه و آله) تبعیت کردند.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 308 / القمی، ج 1، ص 84)

2. امام صادق (علیه السلام): نُورِ آلِ مُحَمَّدٍ (صلی الله علیه و آله) است و ظُلُمَاتِ دُشْمَانِ ایشان می‌باشد.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 308 بحار الأنوار، ج 23، ص 310 / العیاشی، ج 1، ص 138 / نورالثقلین / البرهان)

5. سوره بقره ، آیه 262 :

"الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أذَى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ"

"کسانی که اموال خود را در راه خدا انفاق می‌کنند، سپس به دنبال انفاقی که کرده‌اند، منت نمی‌گذارند و آزاری نمی‌رسانند، پاداش آنها نزد پروردگارشان [محفوظ] است؛ نه ترسی دارند، و نه اندوهگین می‌شوند."

تفسیر ولایی:

ابن عباس (رحمة الله علیه): "ثُمَّ لَا يُتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أذَى" درباره‌ی علی (علیه السلام) نازل شده است.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 348 / بحار الأنوار، ج 41، ص 25 / المناقب، ج 2، ص 71)

6. سوره بقره ، آیه 265 :

"وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَثْبِيتًا مِّنْ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَآتَتْ أُكُلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِن لَّمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلَّ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ"

"و [عمل] کسانی که اموال خود را برای خشنودی خدا و پایدارساختن [فضایل انسانی در] روح خود، انفاق می‌کنند، همچون باغی است که در نقطه‌ی بلندی باشد، و باران‌های درشت به آن برسد، و میوه‌ی خود را دوچندان دهد. و اگر باران درشت به آن نرسد، بارانی نرم به آن می‌رسد. [و در هر حال، شاداب و با طراوت است] و خداوند به آنچه انجام می‌دهید، بیناست."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ عَلَى [منظور این آیه است]؛ امیرالمؤمنین (علیه السلام) و برترین [مصدق] این افراد است و او کسی است که قرآن می‌فرماید: اموالش را برای کسب رضای خداوند انفاق می‌کرد.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج2، ص354/ بحار الأنوار، ج41، ص35/ العیاشی، ج1، ص148)

7. سوره بقره ، آیه 269 :

"يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَ مَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَ مَا يَدَّكُرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ "

"دانش و حکمت را به هرکس بخواهد [و شایسته باشد] می‌دهد؛ و به هرکس دانش داده‌شود، خیر فراوانی داده شده است. و جز خردمندان، [این حقایق را درک نمی‌کنند، و] متذکر نمی‌گردند."

تفسیر ولایی:

1. امام صادق (علیه السلام) : هرگاه علم صحیح خواستی، آن را از اهل بیت پیامبر (صلی الله علیه و آله) بگیر. علم را به ما داده‌اند و حکمت و فصل الخطاب را برای ما تشریح کرده‌اند. خداوند ما را برگزیده و چیزی که به احدی در جهان نداده، به ما داده است.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج2، ص370 / بحار الأنوار، ج26، ص158)

2. پیامبر (صلی الله علیه و آله) : آنکه جویای حکمت است، باید اهل بیت مرا دوست بدارد.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج2، ص370 بحار الأنوار، ج27، ص116)

8. سوره بقره ، آیه 274 :

"الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ سِرًّا وَ عَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ "

"کسانی که اموال خود را، شب یا روز، پنهان یا آشکار، انفاق می‌کنند، مزدشان نزد پروردگارشان [محفوظ] است؛ نه ترسی بر آنهاست، و نه اندوهگین می‌شوند."

تفسیر ولایی:

امام باقر (علیه السلام) : این آیه در مورد علی بن ابی طالب (علیه السلام) نازل شد. او چهار درهم با خود داشت که یک درهم شب، یک درهم روز، یک درهم پنهانی و درمی از آن را هم آشکارا صدقه دادند.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 382 تأویل الآيات الظاهرة، ص 104/ شواهدالتنزیل، ج 1، ص 147/ فرات الکوفی، ص 71/ شواهدالتنزیل، ج 1، ص 149؛ فیہ: «دنانیر» بدل «دراهم» و «بعضها» بدل «واحد»)

*سوره آل عمران:

9.سوره آل عمران ، آیه 7 :

"هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ "

"او کسی است که این کتاب آسمانی را بر تو نازل کرد که بخشی از آن، آیات «محکم» (صریح و روشن) است که اساس این کتاب می باشد؛ [و پیچیدگی آیات دیگر، را برطرف می کند]. و بخشی دیگر، «متشابه» [و پیچیده] است. اما آن ها که در قلوبشان انحراف است، به دنبال آیات متشابه اند، تا فتنه انگیزی کنند [و مردم را گمراه سازند] و تفسیر [نادرستی] برای آن می طلبند؛ در حالی که تفسیر آن ها را، جز خدا و راسخان در علم، نمی دانند. [آن ها که به دنبال درک اسرار آیات قرآنند] می گویند: «ما به آن ایمان آوردیم؛ تمامی آن از جانب پروردگار ماست». و جز خردمندان، متذکر نمی شوند [و این حقیقت را درک نمی کنند]."

تفسیر ولایی:

1. پیامبر (صلی الله علیه و آله): در قرآن آیه ای وجود ندارد، مگر اینکه دارای ظاهر و باطنی است و هیچ حرفی از قرآن نیست که دارای حدّ و حدود نباشد و هر حدّی سرآغازی در ظاهر و باطن قرآن و تأویل آن دارد "وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ" ما آل محمد (صلی الله علیه و آله) هستیم.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 468/ بحار الأنوار، ج 33، ص 155/ کتاب سلیم بن قیس، ص 769؛ فیہ: «و ما منه حرف الا و له ... و تأویله» محذوف / البرهان؛ فیہ: و ما منه ... و فی روایه [آخری] «محذوف»)

2. امام صادق (علیه السلام): "ما وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ" هستیم و ما تأویل آن را می دانیم.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 468 / بحار الأنوار، ج 23، ص 198/ بحار الأنوار، ج 23، ص 198/ البرهان / نورالثقلین)

10. سوره آل عمران، آیه 13 :

"قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا فِئَةٌ تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَى كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُمْ مِثْلَيْهِمْ رَأَى الْعَيْنِ وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بِنَصَرِهِ مَنْ يَشَاءُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ"

"در دو گروهی که [در میدان جنگ بدر]، با هم روبه‌رو شدند، نشانه [و عبرتی] برای شما بود: یک گروه، در راه خدا نبرد می‌کردند؛ و جمع دیگری کافر بودند، [و در راه شیطان و بت می‌جنگیدند]، درحالی‌که کافران، مؤمنان را با چشم خود، دو برابر آنچه بودند، می‌دیدند. [و این خود عاملی برای وحشت و شکست آن‌ها شد]. و خداوند، هر کس را بخواهد [و شایسته باشد]، با یاری خود، تأیید می‌کند. در این، عبرتی است برای صاحبان بصیرت."

تفسیر ولایی:

1. پیامبر (صلی الله علیه و آله) : او همان کسی است که تو را، با یاری خود و مؤمنان، تقویت کرد. (انفال/62) یعنی به‌وسیله‌ی علی بن ابی‌طالب (علیه السلام).

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج2، ص482 / بحار الأنوار، ج36، ص53)

2. پیامبر (صلی الله علیه و آله) : هنگامی‌که شبانه مرا به‌سوی آسمان سیر دادند، بر ساق عرش این عبارت را دیدم: «هیچ معبودی جز خداوند نیست. محمد (صلی الله علیه و آله) فرستاده‌ی من و برگزیده‌ی من از میان خلقم می‌باشد. او را به‌وسیله‌ی علی (علیه السلام) تأیید و به‌وسیله‌ی او یاری کردم»

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج2، ص482 / بحار الأنوار، ج36، ص53)

11. سوره آل عمران ، آیه 18 :

"شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ"

"خداوند، [با ایجاد نظام هماهنگ جهان هستی] گواهی می‌دهد که معبودی جز او نیست و فرشتگان و صاحبان دانش، [نیز، بر این مطلب] گواهی می‌دهند؛ درحالی‌که [خداوند] قیام به عدالت دارد؛ معبودی جز او نیست، اوست توانا و حکیم."

تفسیر ولایی:

امام باقر (علیه السلام) : اما قول خداوند متعال: "أُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ"؛ صاحبان علم، انبیاء و اوصیاء (علیهم السلام) هستند و آن‌ها بپادارنده‌ی عدل و دادگری در ظاهر هستند و عدل در باطن، امیرالمؤمنین (علیه السلام) است.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 496 / بحار الأنوار، ج 23، ص 204 / بحار الأنوار، ج 36، ص 132 / العیاشی، ج 1، ص 165 / فرات الکوفی، ص 77 / نورالثقلین)

12. سوره آل عمران ، آیه 19 :

"إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ"

"دین در نزد خدا، اسلام است. و کسانی که کتاب آسمانی به آنان داده شد، [با یکدیگر] اختلاف نکردند، مگر بعد از آگاهی و از روی ستم و حسد ورزی؛ و هر کس به آیات خدا کفر ورزد، [بداند که] خداوند، سریع الحساب است."

تفسیر ولایی:

امام باقر (علیه السلام) : "إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ" اسلام، تسلیم ولایت علی بن ابی طالب (علیه السلام) بودن است.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 502 / بحار الأنوار، ج 35، ص 341 / المناقب، ج 3، ص 95)

13. سوره آل عمران ، آیه 28 :

"لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاءً وَ يُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ"

"افراد با ایمان نباید به جای مؤمنان، کافران را دوست و سرپرست خود انتخاب کنند؛ و هر کس چنین کند، هیچ رابطه‌ای با خدا ندارد [و پیوند او به کلی از خدا گسسته می‌شود]؛ مگر اینکه از آن‌ها تقیّه کنید [و به خاطر هدف‌های مهمتری کتمان نمایید]. خداوند شما را از [نافرمانی] خود، برحذر می‌دارد؛ و بازگشت [شما] به سوی خداست."

تفسیر ولایی:

امام علی (علیه السلام) : علی (علیه السلام) به محمد بن ابوبکر و اهل مصر نامه‌ای نوشت: اما بعد شما را به تقوای الهی

سفارش می‌کنم در آنچه که نسبت به آن مسئولید و در گرو آن هستید و بسوی آن باز می‌گردید: که خدای متعال می‌فرماید: "كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ"؛ (آری) هر کس در گرو اعمال خویش است (مدثر/38) و می‌فرماید: "و يُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ".

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 520 / بحار الأنوار، ج 33، ص 543)

14. سوره آل عمران، آیه 32 :

"قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ "

"بگو: «از خدا و پیامبر، اطاعت کنید؛ و اگر سرپیچی کنید، خداوند کافران را دوست نمی‌آرد.»"

تفسیر ولایی:

امام علی (علیه السلام): به‌درستی که کسی که دوستی ما را ادعا کند و به گفتار ما عمل نکند پس از ما نیست و ما از او نیستیم. آیا گفته‌ی حق تعالی را نشنیده‌اند که می‌فرماید درحالی‌که از پیغمبرش (صلی الله علیه و آله) خبر می‌دهد: قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 526 / إرشادالقلوب، ج 1، ص 70)

15. سوره آل عمران ، آیه 33 :

"إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى آدَمَ وَ نُوحًا وَ آلَ إِبْرَاهِيمَ وَ آلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ "

"خداوند، آدم و نوح و خاندان ابراهیم و خاندان عمران را بر جهانیان برتری داد."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام): سؤال‌کننده‌ای از او پرسید و گفت: «ای پسر رسول خدا (صلی الله علیه و آله)! درباره‌ی آل محمد (صلی الله علیه و آله) مرا خبر بده که آن‌ها چه کسانی هستند؟» فرمود: «آن‌ها فقط اهل بیت (علیهم السلام) او هستند» ... سؤال‌کننده گفت: «فدایت شوم! دلیلی از کتاب خدا به من عطا کن که به‌وسیله‌ی آن استدلال کنم بر اینکه آل محمد (صلی الله علیه و آله) فقط اهل بیت پیامبرند نه غیر از آن‌ها». فرمود: «بله، خدای عزوجل فرمود در حالی که او راستگوترین گویندگان است: "إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى آدَمَ وَ نُوحًا وَ آلَ إِبْرَاهِيمَ وَ آلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ"؛ سپس بیان فرمود آنهایی را که برگزیده است چه کسانی هستند؛ پس فرمود: "ذُرِّيَّةٌ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَ اللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ"؛ و ذریه قوم نیست بلکه نسل آن‌هاست و خدای عزوجل فرمود: ای آل داوود! شکر [این همه نعمت را] به‌جا آورید. (سبأ/13).

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 538 / دعایم الإسلام، ج 1، ص 29 / البرهان)

16. سوره آل عمران ، آیه 39 :

"فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَ هُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيحْيَى مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَ سَيِّدًا وَ حَصُورًا وَ نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ "

"و درحالی که او در محراب ایستاده، مشغول نیایش بود، فرشتگان او را صدا زدند: «خدا تو را به «یحیی» بشارت می دهد؛ [کسی] که کلمه‌ی خدا (مسیح) را تصدیق می کند و رهبر خواهد بود و از هوس‌های سرکش برکنار، و پیامبری از صالحان است.»"

تفسیر ولایی:

رسول خدا (صلی الله علیه و آله) : درباره‌ی حسن و حسین (علیها السلام) این چنین است: آن دو، دو سرور جوانان اهل بهشت هستند.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 558 / بحار الأنوار، ج 14، ص 185 / الإمام العسکری، ص 659)

17. سوره آل عمران ، آیه 45 :

"إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ "

"[به یاد آورید] هنگامی را که فرشتگان گفتند: «ای مریم! خداوند تو را به کلمه‌ای (وجود با عظمتی) از سوی خود بشارت می دهد که نامش «مسیح، عیسی پسر مریم» است؛ درحالی که در دنیا و آخرت، آبرومند؛ و از مقربان [الهی] خواهد بود.»

تفسیر ولایی:

امام علی (علیه السلام) : روزی رسول خدا (صلی الله علیه و آله) به دنبال من می گشت، پس گفت: «ای ام‌ایمن! آیا می دانی برادرم کجاست؟» ام‌ایمن گفت: «برادرت چه کسی است؟» فرمود: «علی (علیه السلام)». گفت: «ای رسول خدا (صلی الله علیه و آله)! آیا دخترت را به ازدواج برادرت درآوردی؟» فرمود: «بله، اما به خداوند سوگند ای ام‌ایمن! او را به همسری مردی درآوردم که کفوی شریف و آبرومند در دنیا و آخرت؛ و از مقربان [الهی] خواهد بود.»

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 570 / بحار الأنوار، ج 43، ص 105)

18. سوره آل عمران ، آیه 53 :

"قوله تعالى: رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَ اتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ "

"پروردگارا! به آنچه نازل کرده‌ای، ایمان آوردیم و از فرستاده‌ی [تو] پیروی نمودیم؛ ما را در زمره‌ی گواهان قرار ده.".

تفسیر ولایی:

امام کاظم (علیه السلام): ما آن گواهانیم؛ گواهی برای پیامبران (علیهم السلام) بر امت آن‌ها می‌دهیم.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 586 بحار الأنوار، ج 23، ص 336/ المناقب، ج 4، ص 283)

19. سوره آل عمران ، آیه 61 :

"قَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ "

"هرگاه بعد از علم و دانشی که به تو رسیده، [باز] کسانی درباره‌ی مسیح با تو به ستیز برخیزند، بگو: «بیایید ما فرزندان خود را دعوت کنیم، شما نیز فرزندان خود را؛ ما زنان خویش را دعوت نماییم، شما نیز زنان خود را؛ ما از نفوس خود [و کسی که همچون جان ماست] دعوت کنیم، شما نیز از نفوس خود؛ آنگاه مباحله [و نفرین] کنیم و لعنت خدا را بر دروغگویان قرار دهیم.»"

تفسیر ولایی:

پیامبر (صلی الله علیه و آله): هنگامی که آیه: "نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَ أَبْنَاءَكُمْ وَ نِسَاءَنَا وَ نِسَاءَكُمْ" نازل شد، پیامبر (صلی الله علیه و آله)، علی (علیه السلام)، فاطمه (سلام الله علیها)، حسن و حسین (علیها السلام) را خواند و فرمود: «خدا یا اینان خاندان من هستند».

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 608 / بحار الأنوار، ج 37، ص 264 / بحار الأنوار، ج 39، ص 315 / بحار الأنوار، ج 21، ص 342 / المناقب، ج 3، ص 368 / کشف الغمۀ، ج 1، ص 150 / کشف الیقین، ص 281 / الطرایف، ج 1، ص 44 / العمده، ص 131 / الأمالی للطوسی، ص 306 / بشاره المصطفی، ص 203)

20. سوره آل عمران ، آیه 68 :

"إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَ هَذَا النَّبِيُّ وَ الَّذِينَ آمَنُوا وَ اللَّهُ وَ لِيُّ الْمُؤْمِنِينَ "

"سزاوارترین مردم به ابراهیم، کسانی هستند که از او پیروی کردند، و این پیامبر و کسانی که [به او] ایمان آورده‌اند [از همه سزاوارترند]؛ و خداوند، ولیّ و سرپرست مؤمنان است."

تفسیر ولایی:

1. امام باقر (علیه السلام) : ابن‌عجلان از امام باقر (علیه السلام) روایت می‌کند: «امام (علیه السلام) [درباره‌ی آیه:] "إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَ هَذَا النَّبِيُّ وَ الَّذِينَ آمَنُوا" فرمود: «مقصود ائمه (علیهم السلام) هستند و کسانی که پیرو آنها هستند».

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 626 / الکافی، ج 1، ص 416 / بحار الأنوار، ج 23، ص 225 / بحار الأنوار، ج 65، ص 84 / العیاشی، ج 1، ص 177 / تأویل الآیات الظاهره، ص 119 / نورالثقلین)

2. امام علی (علیه السلام) : ما اهل بیت (علیهم السلام) اولی از جمیع مردمان به حضرت ابراهیم (علیه السلام) و وارث ایشانیم و ما اولوالارحام آن جماعتیم که وارث کعبه مکرمه‌اند، زیرا که آل ابراهیم (علیه السلام) ماییم آیا شما از ملت حضرت ابراهیم (علیه السلام) برمی‌گردید.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 630 / بحار الأنوار، ج 32، ص 96 / بحار الأنوار، ج 33، ص 136 / الاحتجاج، ج 1، ص 160 / نورالثقلین)

21. سوره آل عمران ، آیه 73 :

"وَ لَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِينَكُمْ قُلْ إِنَّ الْهُدَىٰ هُدَىٰ اللَّهِ أَنْ يُؤْتَىٰ أَحَدٌ مِثْلَ مَا أُوتِيتُمْ أَوْ يُحَاجُّوكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَ اللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ"

"و [گفتند]: جز به کسی که از آیین شما پیروی می‌کند، [واقعاً] ایمان نیاورید». بگو: «هدایت [واقعی]، هدایت الهی است [و توطئه‌ی آنها] بی‌اثر است». و گفتند: «تصور نکنید به کسی همانند کتاب آسمانی شما داده می‌شود، یا اینکه می‌توانند در پیشگاه پروردگارتان، با شما بحث و گفتگو کنند»، بگو: «فضل به دست خداست و به هر کس بخواهد [و شایسته باشد]، می‌دهد و خداوند، دارای مواهب گسترده و آگاه [از موارد شایسته‌ی آن] است."

تفسیر ولایی:

امام کاظم (علیه السلام) : پیامبر (صلی الله علیه و آله) فرمود: «ای مردم! پیرو هدایت خدا باشید تا رستگار شوید؛ راه یابید و آن راه من و راه این شخص علی بن ابی طالب (علیه السلام) است هر که پیرو علی (علیه السلام) در حیات من باشد و بعد از مرگم پیرو من بوده است و پیرو من پیرو خداست و هر کس پیرو خدا باشد گمراه و بدبخت نمی‌شود.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 634 / تأویل الآیات الظاهره، ص 315)

22.سوره آل عمران ، آیه 77 :

"إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ"

"کسانی که پیمان الهی و سوگندهای خود را [به نام مقدس او] به بهای ناچیزی می‌فروشند، بهره‌ای در آخرت نخواهند داشت؛ و خداوند با آن‌ها سخن نمی‌گوید و به آنان در قیامت نگاه [رحمت] نمی‌کند و آن‌ها را پاک نمی‌سازد؛ و عذاب دردناکی برای آنهاست."

تفسیر ولایی:

پیامبر (علیه السلام): بهشت بر کسی که به اهل بیت (علیهم السلام) من ظلم کند و با آن‌ها بجنگد و بر کسی که به حریم آن‌ها تجاوز کند و بر دشنام‌دهنده‌ی به آن‌ها، حرام شده است. "أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ ... يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ."

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 642 بحار الأنوار، ج 27، ص 202 بحار الأنوار، ج 27، ص 222 / الأملی للطوسی، ص 164 / تأویل الآيات الظاهرة، ص 119 / جامع الأخبار، ص 160 / نورالثقلین)

23.سوره آل عمران ، آیه 81 :

"وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَ أَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ"

"و [به خاطر بیاورید] هنگامی را که خداوند، از پیامبران [و پیروان آن‌ها]، پیمان مؤکد گرفت، که هرگاه کتاب و دانش به شما دادم، سپس پیامبری به سوی شما آمد که با نشانه‌هایی که نزد شماست، هماهنگ بود، به او ایمان بیاورید و او را یاری کنید. و فرمود: «آیا پذیرفتند؟ و بر آن، با من پیمان مؤکد بستید؟» گفتند: «آری» پذیرفتیم». [خداوند به آن‌ها فرمود: «پس گواه باشید! و من [نیز] با شما از گواهانم»."

تفسیر ولایی:

1. امام صادق (علیه السلام): بعد از آن (پیمان به ربوبیت خداوند) از پیامبران برای رسول خدا (صلی الله علیه و آله) پیمان گرفت که به او ایمان بیاورند و امیرالمؤمنین (علیه السلام) را یاری کنند؛ پس خداوند فرمود: "وَ إِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَ حِكْمَةٍ".

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 652 / بحار الأنوار، ج 5، ص 236 / نورالثقلین)

2. پیامبر (صلی الله علیه و آله): در عالم اظله (عالم سایه‌ها که مربوط به قبل از خلقت بدن انسان‌ها است) نبوت هیچ پیامبری کامل نشد مگر اینکه ولایت من و ولایت اهل بیت (علیهم السلام) بر او عرضه شد و در برابر آن پیامبر (صلی الله علیه و آله) ایستادند پس پیامبران (علیهم السلام) به اطاعت و ولایت آن‌ها اقرار نمودند.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 654 / بحار الأنوار، ج 26، ص 281)

3. امام باقر (علیه السلام): ولایت ما ولایت خداست که پیامبری را هرگز مبعوث نکرد مگر با ولایت ما.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 654 / الکافی، ج 1، ص 437)

24. سوره آل عمران ، آیه 85 :

"وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ"

"و هر کس جز اسلام [و تسلیم در برابر فرمان حق]، آیینی برای خود انتخاب کند، از او پذیرفته نخواهد شد؛ و او در آخرت، از زیانکاران است."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام): منظور از "وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ"؛ یعنی هر کس تسلیم به ولایت ما نباشد.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 670 / بحار الأنوار، ج 23، ص 358 / المناقب، ج 4، ص 283)

25. سوره آل عمران ، آیه 90 :

"إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ أَزْدَادُوا كُفْرًا لَنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ"

"کسانی که پس از ایمان آوردن، کافر شدند و سپس بر کفر [خود] افزودند، هیچ‌گاه توبه آنان، [که از روی ناچاری یا در آستانه‌ی مرگ صورت می‌گیرد]، پذیرفته نمی‌شود؛ و آن‌ها گمراهان [واقعی] اند."

تفسیر ولایی:

امام سجّاد (علیه السلام): سپس امام حسین (علیه السلام) جلو آمد تا در مقابل آن لشکر از خدا بی‌خبر قرار گرفت ... خدای ما بهترین پروردگار است ولی شما بد مردمی هستید. زیرا به گمان خود اقرار به اطاعت کردید و به حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) ایمان آوردید سپس پشت به ذریه و عترت پیامبر (علیهم السلام) خود نمودید و می‌خواهید آنان را

شهید نمایید. حقا که شیطان بر شما مسلط شده و شما را از یاد خدای بزرگ برده است. شما و این اراده‌ای که دارید نابود شوید! ما از آن خداییم و به سوی او بازمی‌گردیم!». (بقره/156) شما قومی هستید که از بعد از ایمان کفر ورزیدید پس نابود باد! قوم کافران!

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 674 بحار الأنوار، ج 45، ص 5)

26. سوره آل عمران ، آیه 91 :

"إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَ مَا تَوْا وَ هُمْ كَفَّارٌ فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِلَّةُ الْأَرْضِ ذَهَبًا وَ لَوْ افْتَدَى بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَ مَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ "

"کسانی که کافر شدند و در حال کفر از دنیا رفتند، اگر صفحه‌ی زمین پر از طلا باشد، و آن را به‌عنوان فدیة [و کفاره اعمال بد خویش] بپردازند، هرگز از هیچ‌یک آن‌ها پذیرفته نخواهد شد؛ و برای آنان، مجازات دردناکی است؛ و هیچ یاری ندارند."

تفسیر ولایی:

علی بن ابراهیم (رحمة الله علیه) : "إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَ مَا تَوْا وَ هُمْ كَفَّارٌ فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِلَّةُ الْأَرْضِ ذَهَبًا وَ لَوْ افْتَدَى بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَ مَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ" تمام این آیه درباره‌ی دشمنان آل محمد (علیهم السلام) است.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج 2، ص 674 القمی، ج 1، ص 106)